

# Accountant en inbrengtransacties

Jan van Hees

**SAMENVATTING** De rol van accountants bij inbrengtransacties (inbreng in natura) houdt de accountancy en juridische/notariële gemoederen al lange tijd bezig. In maart 2002 publiceerde het Koninklijk NIVRA de Ontwerp-Richtlijn 860 'De betrokkenheid van de accountant bij inbrengtransacties'. Naast een uitvoerige bespreking van het juridische kader, wordt in deze ontwerp-richtlijn stilgestaan bij diverse praktische aspecten van dit onderwerp waarmee accountants veelvuldig worden geconfronteerd. In dit artikel wordt, na een korte samenvatting van belangrijke in de ontwerp-richtlijn behandelde onderwerpen, in het bijzonder stilgestaan bij de agioproblematiek, de vraag of accountants zelf waarden en de zogenaamde 'tweede verklaring'.

## 1 Inleiding

Als een NV of BV aandelen uitgeeft waarop door aandeelhouders wordt gestort anders dan in geld (dus 'in natura'), dan is daarbij de betrokkenheid van een accountant noodzakelijk<sup>1</sup>. De rol van de accountant bij inbrengtransacties geeft in de praktijk veelvuldig aanleiding tot discussies. De regelgeving is ogenschijnlijk eenvoudig: het bestuur (of de oprichters) maakt een beschrijving van hetgeen wordt ingebracht, kent daar een waarde aan toe en de accountant moet verklaren dat deze waarde ten minste gelijk is aan de stortingsplicht. Maar in de praktijk blijken tal van vraagstukken op te doemen. Toetst de accountant de waarde volgens de beschrijving, of waardeert hij zelf? Welke waarderingsmethoden kunnen worden gehanteerd? Wat is de stortingsplicht?

Mr. Drs. J. van Hees RA is als partner werkzaam bij PricewaterhouseCoopers te Amsterdam. Hij maakte deel uit van de werkgroep die ontwerp-RAC 860 heeft samengesteld.

In september 1993 is door het bestuur van het Koninklijk NIVRA de Herziene aanbeveling van het Bestuur 5.23 Inbrengverklaring uitgegeven. In 1998 publiceerde de Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten Leidraad 7 'Storting op aandelen anders dan in geld (inbreng in natura)'. In deze Leidraad zijn zowel civielrechtelijke als fiscale en controletechnische aspecten behandeld. Eveneens in 1998 heeft het Koninklijk NIVRA in de eerste editie van de bundel Richtlijnen voor de Accountantscontrole in de bijlagen voorbeeldteksten opgenomen die bij inbrengtransacties kunnen worden afgegeven.

De hiervoor genoemde praktijkvraagstukken bleven de gemoederen evenwel bezighouden<sup>2</sup>. Gelet hierop heeft het Koninklijk NIVRA besloten over deze materie een Richtlijn voor de Accountantscontrole te vervaardigen. In maart 2002 verscheen Ontwerp-Richtlijn voor de Accountantscontrole ('RAC') 860 'De betrokkenheid van de accountant bij inbrengtransacties'.

In deze bijdrage volgt in paragraaf 2 allereerst een overzicht en een beknopte beschrijving van de diverse vraagstukken die in de ontwerp-richtlijn zijn besproken en de daarbij ingenomen standpunten en gemaakte keuzes. Inmiddels zijn bij het Koninklijk NIVRA diverse reacties ontvangen op de ontwerp-richtlijn. Voorzover deze (naar verwachting) tot belangrijke wijzigingen aanleiding zullen geven, zijn deze reacties in het onderstaande verwerkt. In paragraaf 3 wordt ingegaan op de vraag bij wie de verantwoordelijkheid ligt om de inbreng te waarden. Dient de accountant zich hierbij (uitsluitend) te baseren op de waarde zoals vermeld in de beschrijving of rust op hem een zelfstandige waarderingsverplichting?

Paragraaf 4 behandelt de vraag of het eventuele agio tot de stortingsplicht behoort. De problematiek is, kort samengevat, als volgt: een BV of NV geeft één aandeel uit met een nominale waarde van € 1.000; storting vindt plaats door inbreng van de aandelen

van een BV, waaraan een waarde is toegekend van € 3 miljard. Het verschil met de nominale waarde zal als agio worden verantwoord. Moet de accountant nu verklaren dat de aandelen van de BV ten minste € 1.000 of € 3 miljard waard zijn? De praktische consequenties van de beantwoording van deze vraagstelling zijn evident. Als de accountant evenwel 'slechts' behoeft te verklaren dat de waarde ten minste € 1.000 is, dan zou ook in gerede de vraag kunnen worden gesteld naar het (maatschappelijke) nut van een dergelijke verklaring.

In paragraaf 5 komt de zogenaamde 'tweede' accountantsverklaring aan de orde. Een dergelijke verklaring is wettelijk vereist indien ná de peildatum voor de beschrijving, maar vóór de uitgifte van de aandelen, de waarde van de beschrijving 'aanzienlijk' is gedaald. Wat onder 'aanzienlijk' moet worden verstaan, is in de wet niet beschreven. Tevens is in de wet niet de verplichting opgenomen om in een dergelijke situatie (ook) een tweede beschrijving te maken.

Paragraaf 6 bevat een samenvatting en conclusie.

## 2 Ontwerp-RAC 860

De ontwerp-RAC is een omvangrijk document geworden. Naast een uitvoerige beschrijving van de wettelijke regelgeving is aandacht besteed aan diverse onderwerpen waarmee de accountant in de praktijk bij deze materie wordt geconfronteerd. In de bijlagen zijn voorbeeldteksten opgenomen voor een opdrachtbevestiging, een bevestigingsbrief bij de inbrengbeschrijving en herziene teksten van de af te geven accountantsverklaringen.

Op p. 389 is een beknopt overzicht opgenomen van de belangrijkste vraagstukken die bij de totstandkoming van de ontwerp-RAC bijzondere aandacht hebben gehad. Op drie onderwerpen wordt in de volgende paragrafen nader ingegaan.

## 3 Wie waardeert?

Een onderwerp dat bij de totstandkoming van de ontwerp-RAC uitvoerig is besproken, is of het aan de accountant zelf is om een waarde vast te stellen of dat deze zich (uitsluitend) moet baseren op de waarde zoals opgenomen in de beschrijving. De eerste opvatting is gebaseerd op een letterlijke lezing van de betreffende wetsartikelen. In artikel 2:94a lid 2 BW staat het volgende omtrent de door de accountant over de beschrijving af te leggen verklaring: 'Hierin verklaart hij dat de waarde van hetgeen wordt ingebracht, bij toepassing van in het maatschappelijke

verkeer als aanvaardbaar beschouwde waarderingsmethoden, ten minste beloopt het bedrag van de stortingsplicht, in geld uitgedrukt, waaraan met de inbreng moet worden voldaan'.

Het is aan het bestuur of de oprichters om aan de inbreng een waarde toe te kennen. De daarbij toegepaste waarderingsmethode moet voldoen aan normen die in het maatschappelijke verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd. De accountant zou nu kunnen vaststellen dat:

- a de toegekende waarde niet juist is berekend, en/of
- b de gehanteerde waarderingsmethode niet voldoet aan normen die in het maatschappelijke verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd.

De vraag is nu of de accountant op basis van een eigen waardering (waarbij de gehanteerde methode voldoet aan het wettelijk criterium) tot de conclusie kan komen dat de waarde van de inbreng ten minste gelijk is aan het bedrag van de stortingsplicht en vervolgens op basis hiervan kan overgaan tot het afgeven van een verklaring?

In de ontwerp-RAC is geconcludeerd dat het antwoord op deze vraag ontkennend moet zijn. Niet de accountant, maar de voor de beschrijving verantwoordelijke personen moeten een keuze maken uit de te hanteren waarderingsmethoden en op basis daarvan de aan de inbreng toe te rekenen waarde berekenen. Het is aan de accountant om de gekozen methode(n) en de berekende waarde te toetsen. Hierbij is de parallel getrokken met de rol van een accountant belast met de controle van de jaarrekening van een rechtspersoon. Deze jaarrekening wordt opgesteld door en onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de rechtspersoon. De accountant controleert of deze jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen, waarbij hij onder meer moet nagaan of de door het bestuur gekozen grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat voldoen aan de toelaatbare grondslagen (bijvoorbeeld die genoemd in artikel 2:384 BW).

Voor het ingenomen standpunt kan onder meer steun worden gevonden in de uitspraak van 31 oktober 2000 van het Hof te 's-Hertogenbosch (rolnr. C9900873/BR). In de daar behandelde casus was door een accountant een verklaring ex artikel 2:204a BW afgegeven. Onderdeel van de inbreng was onroerend goed. Dit was in de inbrengbeschrijving opgenomen voor een bedrag van f 800.000; de waarderingsgrondslag was verkrijgingsprijs. De vennootschap geraakte

| Onderwerp                                                                                                                 | Verwerking in ontwerp-RAC                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Verwijzing ontwerp-RAC |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| 1 Behoort agio tot de (wettelijke) stortingsplicht? (paragraaf 4)                                                         | NV: ja*<br>BV: nee                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 51 – 57                |
| 2 Welke waarderingsmethoden zijn te beschouwen als 'algemeen aanvaard'?                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bij 'externe'*** inbreng zal veelal de 'fair value' worden gehanteerd.</li> <li>• Met name bij 'interne' inbreng zijn ook andere waarderingsmethoden aanvaardbaar, mits de berekende waarde ten minste gelijk is aan de 'fair value'****.</li> </ul>                                                                                          | 42 – 50                |
| 3 Waardeert de accountant zelf? (paragraaf 3)                                                                             | Nee, de waardering geschiedt door het bestuur c.q. de oprichters; de accountant toetst de waarde zoals vermeld in de beschrijving.                                                                                                                                                                                                                                                     |                        |
| 4 Moet een bevestiging bij de beschrijving worden gevraagd?                                                               | Ja, deze moet zijn ontvangen voordat de accountant zijn verklaring tekent en afgeeft.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 70 sub g               |
| 5 Moet de accountant vaststellen dat de goederen die moeten worden ingebracht in juridische zin kunnen worden ingebracht? | Nee, de beschrijving is het uitgangspunt van de door de accountant te verrichten werkzaamheden; de juridische en feitelijke inbreng zijn de verantwoordelijkheid van het bestuur/de oprichters****.                                                                                                                                                                                    | 68                     |
| 6 Moet de accountant kennis nemen van de gehele beschrijving?                                                             | Ja, hoewel hij slechts twee aspecten hieruit dient te toetsen: de gehanteerde waarderingsmethode en de toegekende waarde. Hij zal desondanks de 'redelijkheid' van het gehele document moeten vaststellen.                                                                                                                                                                             | 70 sub f               |
| 7 Is sprake van een accountantsverklaring op basis van de Gedrags- en Beroepsregels 1994 ('GBR-1994')?                    | In formele zin wellicht niet, maar aangezien in de wet wordt gesproken over een 'accountantsverklaring', is dit overgenomen, zij het met toevoeging van het betreffende wetsartikel ('Ex artikel 2:94a BW, et cetera'). In de nieuwe voorbeeldteksten is zoveel mogelijk het stramien gehanteerd dat geldt voor accountantsverklaringen bij jaarrekeningen en andere verantwoordingen. | 79                     |
| 8 Verliest de afgegeven verklaring zijn waarde indien de waarde van de inbreng na de peildatum aanzienlijk is gedaald?    | Nee, deze blijft in beginsel onverlet van kracht. Wel is een tweede verklaring noodzakelijk (paragraaf 5).                                                                                                                                                                                                                                                                             | 86                     |
| 9 Moet bij de aanzienlijke daling van de waarde van de inbreng een nieuwe beschrijving worden gemaakt?                    | De wet verlangt geen tweede beschrijving, wel een tweede verklaring. Het wordt evenwel niet aanvaardbaar geacht indien een accountant een verklaring afgeeft zonder dat duidelijk is op welk document deze betrekking heeft.                                                                                                                                                           | 90                     |
| 10 Mag de accountantsverklaring los van de beschrijving worden gepubliceerd?                                              | De beschrijving heeft uitsluitend bij oprichting van een NV te worden gepubliceerd. De accountantsverklaring wordt zowel bij als na oprichting gedeponeerd (BV en NV). Aanbevolen wordt om in de tekst van de verklaring expliciet te verwijzen naar hetgeen is ingebracht en om de beschrijving gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden toe te voegen.                               | 22 – 23 – 84           |

\* In de richtlijn is overigens aangegeven dat in de praktijk de situatie kan voorkomen dat bij een specifieke situatie op juridische gronden het standpunt wordt verdedigd dat het agio niet tot de stortingsplicht behoort. Indien dit standpunt door een (vooraanstaand) jurist adequaat is onderbouwd en ook door de notaris wordt ondersteund, dan behoeft de accountant het agio niet in zijn oordeel te betrekken.

\*\*\* In de definitieve richtlijn zijn de begrippen interne en externe inbreng beschreven. Externe inbreng is een inbreng op basis van een overeenkomst tussen onafhankelijke partijen; bij interne inbreng is sprake van een inbreng op basis van een overeenkomst tussen partijen die onder gemeenschappelijke leiding staan.

\*\*\*\* In de ontwerp-richtlijn wordt gesproken over de directe opbrengstwaarde; in de definitieve richtlijn zal dit worden vervangen in de reële waarde ('fair value').

\*\*\*\*\* Zie in dit verband ook de in noot \*\* genoemde discussie tussen Dieleman en Beckman.

al spoedig na de inbreng in staat van faillissement. De curator verweet de accountant toerekenbaar tekortschieten dan wel onrechtmatig handelen bij het afleggen van zijn inbrengverklaring, omdat naar zijn mening de waarde van de inbreng beduidend beneden de stortingsplicht lag, zodat de inbrengster (een stichting) niet aan haar stortingsplicht had voldaan. Door de curator werd gesteld dat de waarde van de inbreng naar de maatstaf van de verkrijgingsprijs f 490.380 minder waard was en gemeten naar de marktwaarde f 350.000.

Tegen deze stelling van de curator zijn door de accountant diverse grieven opgeworpen. In dit kader is grief III van belang. Hierin betoogt de accountant dat zijn verklaring niet onjuist was indien bij de waardering van de inbreng ook de voor de (verkrijgende) vennootschap ontstane goodwill in aanmerking wordt genomen. Maar deze grief wordt door het Hof verworpen: 'De inbrengverklaring verwijst naar de waarde van hetgeen volgens de beschrijving wordt ingebracht en in de beschrijving wordt goodwill niet genoemd. De oprichtingsbalans van 30 juni 1988 laat over het eerste half jaar een verlies zien van f 362.246. Het bestaan van enige goodwill moet onder deze omstandigheden onaannemelijk worden geacht. Wat van dit laatste ook zij, nu bij de waardering en de beschrijving van de waarderingsmethode geen goodwill in aanmerking is genomen, kan deze thans niet worden opgevoerd om te verdedigen dat de verklaring deugdelijk was'.

Kortom, hetgeen in de beschrijving is vermeld, is bepalend voor de door de accountant te verrichten werkzaamheden, namelijk toetsen of de vermelde waarde van de inbreng ten minste gelijk is aan de stortingsplicht en of de vermelde waarderingsgrondslag voldoet aan normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd.

Terzijde wordt over dit onderwerp nog opgemerkt dat het zelf waarden van een inbreng en daarover vervolgens een verklaring afgeven, op gespannen voet zou staan met de voor accountants geldende onafhankelijkheidsregels (zeker die gelden in de VS), terwijl tevens kan worden gesteld dat waarden niet zonder meer tot het deskundigheidsterrein van (alle) accountants kan worden gerekend.

#### 4 De stortingsplicht: wel of geen agio?

Behoort het agio wel of niet tot de stortingsplicht? Over dit onderwerp is al veel geschreven. In de

Herziene aanbeveling van het Bestuur van het Koninklijk NIVRA uit september 1993 werd onderscheid gemaakt tussen bedongen en niet-bedongen agio. Dit laatste was omschreven als de meerwaarde boven de nominale waarde die effectief wordt ingebracht zonder dat ter zake afspraken tussen de vennootschap en de inbrenger zijn gemaakt. Voor wat betreft bedongen agio biedt de wet (artikel 2:191 lid 1 BW) de mogelijkheid het agio niet terstond bij de oprichting te storten, maar eerst nadat de vennootschap dit zal hebben opgevraagd. Voor wat betreft de NV is destijds geconcludeerd dat, wanneer plaatsing boven pari is overeengekomen, de stortingsplicht gelijk is aan het emissiebedrag. Voor wat betreft de BV was echter aangegeven dat in de juridische literatuur geen communis opinio bestond over de vraag over het al dan niet tot de stortingsplicht behoren van het bedongen agio. Sommige schrijvers meenden dat bij zowel de NV als de BV het bedongen agio tot de stortingsplicht behoorde. Anderen meenden dat dit voor de BV niet zou gelden.

In de ontwerp-RAC is geen onderscheid gemaakt tussen bedongen en niet-bedongen agio. Voor wat betreft het onderscheid tussen de NV en BV is wel een duidelijk onderscheid gemaakt. Voor wat betreft de NV is, gelet op met name de tekst van artikel 2:80 lid 1 BW, verondersteld dat het agio *wel* deel uitmaakt van de stortingsplicht. Desondanks is in de (definitieve) richtlijn aangegeven dat zich specifieke situaties kunnen voordoen, waarin (vooraanstaande) juristen het standpunt innemen dat het agio bij de betreffende transactie geen onderdeel uitmaakt van de stortingsplicht. Indien de notaris hetzelfde standpunt inneemt, zal het oordeel van de accountant geen betrekking hebben op het agio<sup>3</sup>. Voor wat betreft de BV is verondersteld dat het agio *geen* deel uitmaakt van de stortingsplicht. Dit is met name gebaseerd op de tekst van artikel 2:191 lid 1 BW (waar de stortingsplicht wordt genoemd, zonder vermelding van agio) en op de inmiddels vrij algemeen geaccepteerde meningen hierover.

De consequenties van dit alles worden duidelijk als wordt teruggekeerd naar het in de inleiding genoemde voorbeeld. Als sprake zou zijn van een NV, dan bedraagt de stortingsplicht € 3 miljard; ingeval van een BV is deze slechts € 1.000. De consequenties voor de accountant zijn duidelijk: in het eerste geval (NV) zal hij moeten verklaren dat de waarde van de inbreng ten minste € 3 miljard is; in het tweede geval (BV) dat deze ten minste € 1.000 is. De consequenties voor de vennootschappen vanuit kostenperspectief zijn even evident.

Al met al is het goed dat in de ontwerp-RAC een keuze is gemaakt, maar de resulterende verschillen tussen de NV (agio behoort *wel* tot de stortingsplicht) en BV (agio behoort *niet* tot de stortingsplicht) op dit terrein lijken moeilijk, zo niet onmogelijk uit te leggen.

## 5 De tweede verklaring

Artikel 2:94a lid 2 (en 2:204a lid 1) BW behandelt de accountantsverklaring. De slotzin van dit lid luidt als volgt: 'Indien bekend is dat de waarde na de beschrijving aanzienlijk is gedaald, is een tweede verklaring vereist'. Deze bepaling roept diverse vragen op. Wat is een 'aanzienlijke' daling van de waarde? Is een tweede verklaring ook vereist indien weliswaar de in de beschrijving vermelde waarde aanzienlijk is gedaald (in het voorbeeld uit de Inleiding bijvoorbeeld van € 3 miljard naar 'slechts' € 2 miljard), terwijl ook bij de aanzienlijk lagere waarde nog steeds is voldaan aan de stortingsplicht (€ 1.000 als in het voorbeeld sprake is van een BV)? Waarom is in de wet niet de eis opgenomen dat een tweede beschrijving moet worden gemaakt (zie paragraaf 2, punt 9)? Allemaal vragen waarop het antwoord niet altijd eenvoudig te geven is.

Dat accountants al langer worstelen met deze bepaling, blijkt onder meer uit de in de praktijk met enige regelmaat toegepaste procedure, waarbij bij de aanbidding van de (eerste) accountantsverklaring wordt vermeld dat deze verklaring zijn waarde verliest indien de waarde van de inbreng op de dag van effectuering van de inbreng minder is dan de stortingsplicht. Met name Klemann heeft enige malen tegen de tekst van deze 'bijsluiters' geageerd<sup>4</sup>.

Hoewel een dergelijk 'voorbehoud' op zich wel verklaarbaar is, is deze niet juist. In de 'eerste' accountantsverklaring verklaart de accountant immers dat de waarde van de inbreng *per de peildatum van de beschrijving* ten minste overeenkomt met de stortingsplicht. De peildatum is de datum waarnaar de inbreng moet worden beschreven en gewaardeerd. De wet geeft criteria (met name de 'vijfmaandstermijn') waaraan deze peildatum moet voldoen (artikelen 2:94a lid 1, 94b lid 1, 204a lid 1 en 204b lid 1). De datering van de beschrijving zelf en tevens de datum waarop de inbreng wordt geëffectueerd, kunnen van de peildatum afwijken (en doen dat in de praktijk ook vaak). De tweede verklaring is vereist indien tussen de peildatum en de datum van effectuering van de inbreng de waarde van de inbreng aanzienlijk is gedaald. Dat laat echter onverlet dat de accountant

per de peildatum heeft vastgesteld dat de waarde ten minste overeenstemt met de stortingsplicht. Ervan uitgaande dat de aanzienlijke waardedaling niet al bestond op de peildatum (dan zou de accountantsverklaring mogelijk ten onrechte zijn afgegeven), blijft de toen bestaande verklaring van kracht. Er zal echter wel een tweede verklaring noodzakelijk zijn. Het vaststellen of sprake is van een aanzienlijke waardedaling is de verantwoordelijkheid van het bestuur/de oprichters. Indien de datum van de accountantsverklaring later ligt dan de peildatum, wordt van de accountant wel verlangd dat werkzaamheden worden verricht teneinde vast te stellen of er sinds de peildatum (aanzienlijke) waardedalingen zijn opgetreden. In de door de accountant op te vragen bevestiging bij de beschrijving is een zinsnede opgenomen waarin het bestuur/de oprichters expliciet bevestigen dat de waarde van de inbreng vanaf de peildatum niet aanzienlijk is gedaald.

## 6 Samenvatting en conclusie

De ontwerp-RAC over het onderwerp accountant en inbrengtransacties geeft een uitgebreid overzicht van de relevante wetgeving en behandelt diverse onderwerpen die in de praktijk niet zelden aanleiding geven tot discussie. Dit geldt in het bijzonder ook voor de in paragraaf 4 behandelde agioproblematiek. In de ontwerp-RAC is hierover voor wat betreft de NV aangegeven dat het agio wel tot de stortingsplicht behoort en dat dit bij de BV niet het geval is. In paragraaf 3 is ingegaan op de vraag of de accountant in de context van de onderhavige wettelijke regeling zelf de in te brengen goederen dient te waarderen, of dat hij zich dient te beperken tot een toetsing van de waarde zoals deze in de beschrijving is vermeld. In de ontwerp-RAC is voor dit laatste gekozen. In paragraaf 5 is de zogenaamde 'tweede' accountantsverklaring aan de orde gekomen. Een dergelijke verklaring is vereist indien tussen de peildatum en de datum van de effectuering van de inbreng de waarde van de inbreng 'aanzienlijk' is gedaald. De verantwoordelijkheid om vast te stellen of van een dergelijke aanzienlijke waardedaling sprake is, ligt bij de oprichters of bestuurders. Door de accountant zal aan dit onderwerp onder meer aandacht worden gegeven door middel van de bevestiging die hij van de oprichters of bestuurders bij de inbrengbeschrijving verlangt.

Concluderend kan worden gesteld, dat de ontwerp-RAC een nuttig document is, maar tevens maakt de inhoud hiervan duidelijk dat een discussie ten principale over de doelstellingen, noodzaak en de bestaande

formuleringen van de onderhavige wetgeving wellicht nog nuttiger zou zijn. ■

### Literatuur

- Beckman, H., (1999), Inbreng in natura en de accountantsverklaring, in: *Accountant-Adviseur*, vol. 33, nr. 9, september, pp. 39-44.
- Dieleman, A., (1999a), De accountantsverklaring en inbreng in natura, in: *Accountant-Adviseur*, vol. 33, nr. 7/8, juli/augustus, pp. 47-51.
- Dieleman, A., (1999b), Inbreng in natura, in: *Accountant-Adviseur*, vol. 33, nr. 9, september, pp. 45, 46.
- Geerlofs, H., (1998), Leidraad 'Inbreng in natura', in: *Accountant-Adviseur*, vol. 32, nr. 7/8, augustus, pp. 35-38.
- Klemann, P., (2001), Accountantsverklaring en inbreng in natura (revisited), in: *Vennootschap & Onderneming*, nr. 7/8, juli/augustus.
- Koninklijk NIVRA, (2002), *Ontwerp-Richtlijn voor de Accountantscontrole 860 'De betrokkenheid van de accountant bij inbrengtransacties'*, maart.
- Koninklijk NIVRA, (1993), *Bestuursaanbeveling 5.23 'Inbrengverklaring'*, september.
- Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten, (1998), *Leidraad 7 'Storting op aandelen anders dan in geld (inbreng in natura)'*.

### Noten

- 1 Er zijn overigens diverse vrijstellingsmogelijkheden, maar deze blijven hier buiten beschouwing.
- 2 Bijvoorbeeld de discussie tussen Dieleman (1999a en 1999b) en Beckman (1999) of de accountant de eigendomstitel van de in te brengen activa moet controleren.
- 3 Zie in dit verband ook Beckman (1999).
- 4 Zie Klemann (2001).